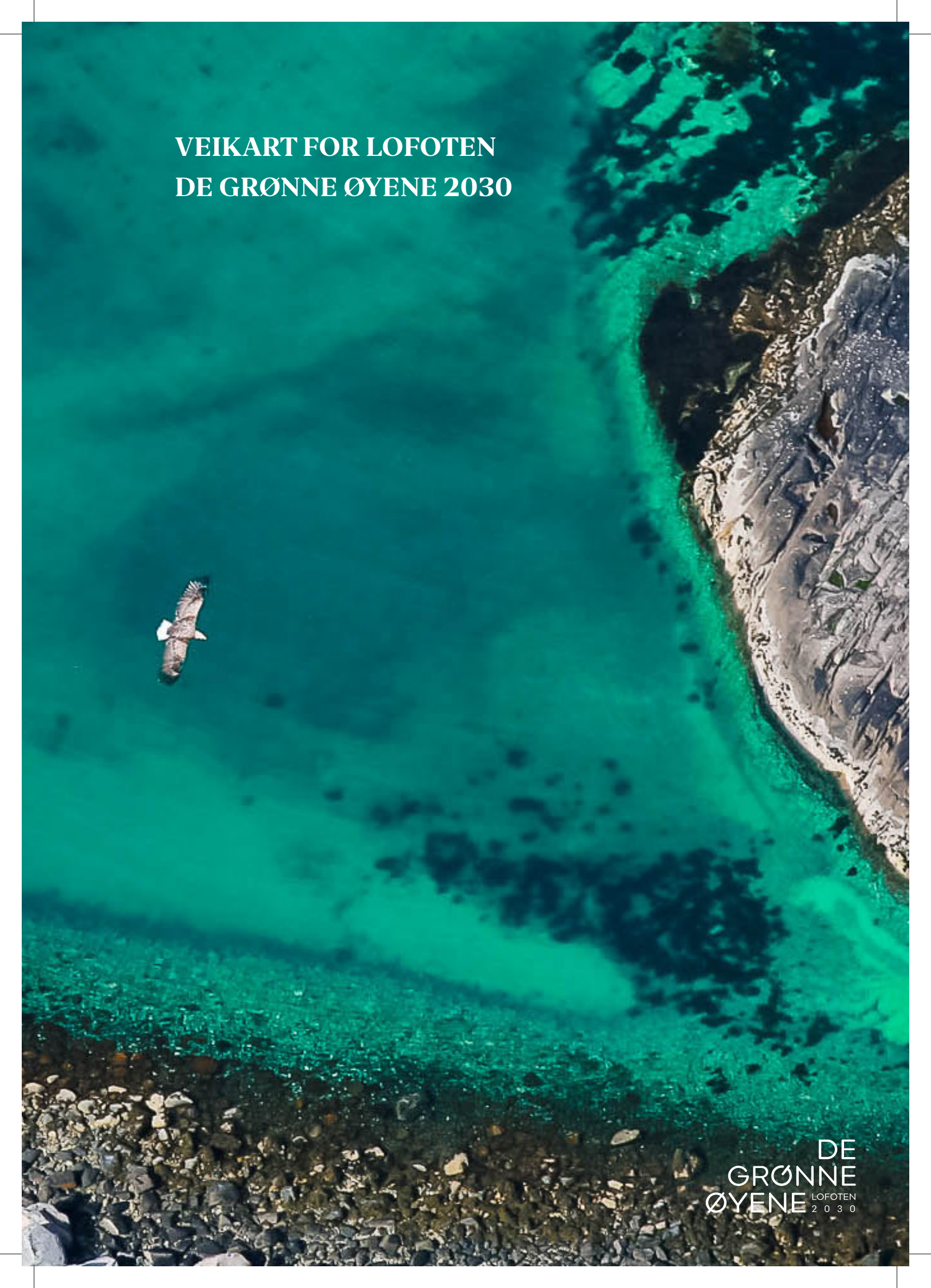

An aerial photograph of a rugged coastline. The water is a vibrant turquoise color, contrasting with the dark, rocky shore. A bird is captured in mid-flight over the water. The overall scene is serene and natural.

VEIKART FOR LOFOTEN DE GRØNNE ØYENE 2030

DE
GRØNNE
ØYENE LOFOTEN
2030

INNHold

1.	INNLEDNING	s. 04
2.	BAKGRUNN	s. 05
3.	PROSESS	s. 06
4.	MÅLBILDE	s. 06
5.	OVERORDNET MÅL FOR VEIKARTET LOFOTEN DE GRØNNE ØYENE 2030	s. 08
6.	FORUTSETNINGER OG PREMISSE	s. 09
7.	VIRKEMIDDEL OG VERKTØY	s. 10
8.	HOVEDMÅL FOR HVERT PROGRAMOMRÅDE	s. 12
9.	HOVEDMÅL FOR HVERT PROGRAMOMRÅDE	s. 16
	PROGRAMOMRÅDE 1 MILJØKRAV I OFFENTLIG BUDSJETTERING OG ANSKAFFELSER	s. 16
	PROGRAMOMRÅDE 2 NULLUTSLIPPS TRANSPORTSONER	s. 18
	PROGRAMOMRÅDE 3 LAVUTSLIPP REISEMÅL	s. 19
	PROGRAMOMRÅDE 4 LAVUTSLIPP KYSTFISKE	s. 21
	PROGRAMOMRÅDE 5 LAVUTSLIPP LANDBRUK OG HAVBRUK	s. 23
	PROGRAMOMRÅDE 6 LAVUTSLIPP LUFTFART	s. 24

*«Framtidas Lofoten drives på
fornybar energi, det er attraktivt
å bo her og vi har et bærekraftig
og livskraftig næringsliv. Vi vil
bidra til å nå FNs klimamål».*

1. Innledning

Dette er visjonen for Lofotens vekststrategi, «Lofoten De Grønne Øyene 2030. Vekststrategi for Lofoten» (sak 40/2020), som Lofotrådet vedtok 10. desember 2020 (sak 40/2020) og som deretter ble vedtatt av kommunestyrene i alle 6 kommuner i Lofoten. Strategien trekker fram seks definerte programområder for utvikling av Lofoten som region. Dette dokumentet er et veikart for Lofoten De Grønne Øyene 2030, og skal være en handlingsplan for videre implementering av strategien.

Veikartet har som styrende premiss at det skal gi mulighet og støtte opp under grønn omstilling og lokal grønn verdiskaping gjennom koordinert satsing og samarbeid. Det skal bygge ned barrierer og gjøre det enklere å velge grønt. Veikartet skal ikke forby, utestenge eller straffe de som ikke ønsker å gå foran

i grønn omstilling. Veikartet skal derimot åpne for - og støtte opp under - nye muligheter slik at kommuner, virksomheter, lokalbefolkning og tilreisende kan gå foran og vise vei for bærekraftig utvikling og verdiskaping i Lofoten.

«Lofoten – De Grønne Øyene 2030» er en pilot som setter de unge i førersetet og tilrettelegger for at de som skal leve det grønne skiftet også får ta del i utviklingen. Veikartet skal vise vei for et samhandlende Lofoten som er mangfoldig, kontrastfylt og samtidig trygt. Veikartet skal lede til de beste løsningene for ei livskraftig framtid, og fremme vekst gjennom bærekraftig bruk og forvaltning av Lofotens fortrinn.

2. Bakgrunn

Lofoten er et livskraftig nordnorsk øy- og kystsamfunn, ikonisk i nasjonal sammenheng for sitt særpreg og rikdom i marine ressurser, natur, historie, tradisjoner og kulturarv. Sterke kontraster gir Lofoten et unikt særpreg, der det favner skjæringspunktet mellom hav og fjell, kystkultur og landbruk, «urban living» nord for polarsirkelen i umiddelbar nærhet til urørt natur, og øysamfunn langt ute i havgapet uten veiforbindelse med et næringsliv i verdensklasse.

Lofoten har i dag en rekke utfordringer knyttet til bærekraftig forvaltning av naturressursene, vekst i reiselivet (pre-corona), slitasje i naturen, negativ befolkningsvekst, behovet for helårlige arbeidsplasser og økt næringsutvikling på veien mot et lavutslippssamfunn.

Etv robust fundament er bygget for regionalt samarbeid i Lofoten, først gjennom strategien ETT Lofoten, og videre utviklet gjennom vekststrategien Lofoten

De Grønne Øyene 2030. Lofoten er godt posisjonert til å bli en nasjonal pilot for regional grønn omstilling. Lofotregionen samarbeider for å bygge verdens reneste øysamfunn, som et attraktivt bosted og reisedestinasjon, med et næringsliv med sterk grønn konkurransekraft.

Vekststrategien Lofoten De Grønne Øyene 2030 etablerer Lofoten som en nasjonal pilot for regional samhandling og helhetlig nyskaping for grønn regional omstilling. Med samlet styrke og vilje til å gå foran og vise vei, bygges langsiktig grønn konkurransekraft og bærekraftig vekst i Lofoten. Målet er å bidra til at regionen bygger opp under FNs bærekraftsmål, stimulerer næringslivet til omstilling og grønn konkurransekraft og samtidig utvikler et bærekraftig lokalsamfunn. Dette skal sikre et godt og livskraftig bosted for Lofotens innbyggere for fremtiden.

© Espen Mortensen

3. Prosess

Veikartet er resultat av en arbeidsprosess gjennomført i perioden april-november 2021. Veikartet er utarbeidet på vegne av partnerskapet for Lofoten De Grønne Øyene 2030, som består av Lofotrådet, Lofotkraft Holding AS og Destination Lofoten AS.

Saken ble oversendt Rådmannsutvalget for videre oppfølging, med anbefaling om at Rådmannsutvalget nedsatte arbeidsgrupper, inkludert aktører fra sektoren som skal konkretisere hvert programområde i form av et veikart.

Det ble etablert seks arbeidsgrupper, med i alt 39 medlemmer fra 30 ulike organisasjoner, herunder Lofotkommunene, Nordland Fylkeskommune, offentlige etater, privat næringsliv, interesseorganisasjoner og akademia. Arbeidsgruppene ble ledet av kommunedirektør/rådmann fra Lofotkommunene. I løpet av 8 uker ble det gjennomført i alt 125 møter for utvikling av grovskisse veikart: Arbeidsgruppene møttes til ukentlige digitale møter, det ble avholdt et utvidet

dialogmøte for hvert programområde med mer enn 100 deltakere i alt, samt arbeidsmøter i mindre grupper og forankringsmøter med ledelse og interessenter. Klimarådgiver for Lofotrådet var koordinator for prosessen, og deltok ved alle møtene for å sikre erfaringsoverføring og samsvar i metode og erfaringsoverføring.

Resultatene fra arbeidet som ble gjort av arbeidsgruppene ble sammenfattet i en grovskisse til veikart. Denne ble vedtatt av Lofotrådet den 10.06.2021 på Røst, for videre utvikling, forankring og kommunal behandling. Høsten 2021 har det vært gjennomført en innspills- og forankringsprosess i regionen. Orientering er gitt alle seks kommunestyre i Lofotkommunene. Det er i tillegg gjennomført en serie med dialogmøter med næringsliv og ungdom i regionen, for ytterligere innspill og forankring.

4. Målbilde

Lofotrådets vedtaksdokument for Lofoten De Grønne Øyene 2030, vedtatt 9. desember, 2020 fastsetter følgende målbilde:

«Det grønne skiftet handler om hvordan Norge skal bli et lavutslippsland innen 2050. For å få til dette må vi omstille oss til et samfunn hvor vekst og utvikling skjer innenfor naturens tålegrenser.

Prosjektet «Lofoten De Grønne Øyene 2030» inviterer Lofotens seks kommuner, næringslivet i regionen og befolkningen til en felles innsats som legger til rette for at Lofoten når målet om å bli et lavutslippssamfunn i 2030.

Lofoten De Grønne Øyene 2030 (DGØ) skal være en tiårig vekststrategi for Lofoten som svarer ut

regionale, nasjonale og internasjonale klimamål og sørger for en grønn og bærekraftig vekst for kommunene i Lofoten.»

Lofoten De Grønne Øyene 2030 er en nasjonal pilot for realisering av potensialet som ligger i samhandling; regionalt og mellom offentlig virksomhet og privat næringsliv, tilreisende og lokalsamfunn.

© Espen Mortensen

5. Overordnet mål for veikartet

Lofoten De Grønne Øyene 2030

Lofoten De Grønne Øyene 2030 er en nasjonal pilot for å realisere Lofoten som konkurransekraftig og attraktiv lavutslippsregion gjennom regional samhandling mellom kommuner, befolkning og privat næringsliv.

Lofoten De Grønne Øyene skal gå foran og vise vei gjennom:

- å realisere potensialet som ligger i samhandling.
- å være en katalysator og aktiv muliggjør for de som ønsker å gå foran, prioritere og satse på grønn omstilling, verdiskaping, innovasjon og konkurransekraft.
- å bli et lavutslippssamfunn innen 2040.
- å være en plattform for aktiv ungdomsmedvirkning og engasjement, der framtidens voksne gis verktøy, arenaer og ansvar for å bygge og utvikle sin region for framtiden.
- å bygge opp under valg som styrker regionens klimarobusthet og reduserer Lofotens sårbarhet for klimaendringer. Det skal utvikles måle- og styringsverktøy for å kunne følge utviklingen, evaluere og innrette tiltakene basert på kunnskapsbaserte og helhetlige vurderinger.
- å ha en bærekraftig arealforvaltning av våre natur-, kultur-, og miljøressurser. Som grunnlag for dette, og for å oppnå optimal utnyttelse av eksisterende byggeområder og infrastruktur, skal det foreligge et regionalt arealregnskap for alle Lofotkommunene innen utgangen av 2023.
- å bygge en lokal forståelse for verdien av naturmangfold på land og under vann, innsikt i hva som mangler av kunnskap om naturmangfold, og en lokal forankring av at "føre-var-prinsippet" skal legges til grunn der det mangler kunnskap om naturmangfold som kan bli berørt, eller der konse-

kvensene av aktuelle tiltak er usikre.

- å kartlegge materialstrømmer og se på muligheter for å realisere nye løsninger for sirkulære verdikjeder gjennom samhandling mellom kommuner, på tvers av næringer og gjennom privat-offentlig samarbeid. Dette skal gi bærekraftig lokal og regional verdiskaping med overføringsverdi til andre regioner i Norge.
- å vise målbare og dokumenterte resultater i ringvirkningene av grønn omstilling. Programmet skal synliggjøre hvordan utvikling av grønn konkurransekraft i næringsliv og offentlig virksomhet henger sammen med demografi og bosetting, regional kompetansebygging, rekruttering, grønn verdiskaping lokalt og regionalt og attraktivitet som bærekraftig reisedestinasjon.

© Tore Berntsen

6. Forutsetninger og premisser

Veikartet setter framoverlente og ambisiøse mål for den videre satsingen, i tråd med strategi og visjon om å gå foran. Veikartet er en handlingsplan fram mot 2030 med langsiktige målsetninger som også ser forbi 2030. Målene settes derfor med flere forutsetninger og premisser:

- En forventning til stigende priser på fossile drivstoff og utslipp av CO₂. Avhengighet av fossile drivstoff vil dermed bli kostnadskreven og svekke konkurransekraften på sikt.
- Utvikling av lavutslipps/ utslippsfri teknologi og løsninger er i rask utvikling.
- Markedsverdien for produkter vil i framtiden være direkte avhengig av produktets eller tjenestens klimafotavtrykk.
- Omstilling til utslippsfrie alternativer er i flere tilfeller forbundet med andre positive ringvirkninger i forhold til helse, miljø og sikkerhet.
- Samordnet kunnskaps- og kompetansebygging i næringslivet og kommunene. Dette er avgjørende i en region med små kommuner og en næringsprofil bestående av mange små bedrifter og få eller ingen store, enkeltstående punktutslipp.
- Dagens reiseliv og friluftslivsaktiviteter medfører slitasje på en annen måte enn tidligere. Det er ingen selvfølge at disse verdiene finnes i all framtid. Dette må synliggjøres og uttales for å sikre at viktige naturmangfoldverdier ikke ødelegges.
- Langsiktighet og helhetlig bærekraft (økonomisk, sosial og miljømessig) i prioriteringer og investeringer fra næringsliv og kommuner, med risikoavlastning og støtte fra det offentlige virkemiddelapparatet.
- Sirkulærøkonomien handler om naturpositiv økonomi som skaper varige verdier over tid i tråd med naturens tåleevne. Lofoten De Grønne Øyene 2030 bygger opp om en økonomi som tar vare på ressurser over tid - hvor både materialressurser og menneskeressurser er verdier som ivaretas i alle deler av kretsløpet.
- Energieffektivisering er å dekke behovet for aktiviteter og tjenester på en smart måte. Effektiv bruk av energi vil være en viktig forutsetning i utviklingen av fremtidens energisystem, grønn omstilling, og for å nå klimamålene.
- Flere av næringene (landbruk, havbruk, kystfiske, reiseliv) er særlig sårbare for endringer i klima og trender i markedet, og har derfor et særlig fokus på klima- og miljøutfordringer.
- Det forutsettes at Lofoten skal styrke sin posisjon som matregion for både bærekraftig lokal produksjon og fangst av råvarer, samt foredling til produkter av høy kvalitet med sterk, grønn merkevare. En stor del av utslippene fra landbruk skyldes fordøyelsesprosesser og prosesser i jord, men helhetlig bærekraft skal prioriteres også her. Utslipp fra maskiner og utstyr kan reduseres på lik linje med øvrige næringer.
- Veikartet skal være en dynamisk handlingsplan, som rulleres i løpet av gjennomføringsperioden. Ved rullering bør det tas avsjekk mot resultater og oppnådd utvikling, samtidig som det videreutvikles i takt med endringer i prioriteringer, muligheter og forutsetninger lokalt, regionalt og nasjonalt. Det foreslås oppdatering av veikartet minimum to ganger på vei mot 2030 (eksempelvis i 2024 og 2027) eventuelt ved behov.

7. Virkemiddel og verktøy

- De foreslåtte målbildene bygger opp under en ambisiøs satsing for Lofoten som en foregangsregion og nasjonal pilot for regional grønn omstilling. Satsingen vil fordre betydelige investeringer med langsiktige mål om styrket grønn konkurransekraft.
- En samordnet strategi og helhetlig tilnærming for å gå foran og etablere Lofoten De Grønne Øyene 2030 som en nasjonal pilot. Strategien er et nødvendig grep for å
 - øke synligheten og tydeligheten av mål og prioriteringer
 - bygge kunnskap sammen
 - optimalisere og høste synergier av et gjennomgående samspill, og
 - innrette omstillingen inn mot virkemiddelapparatet gjennom å vise vei som en nasjonal pilot for grønn regional omstilling.
- **Finansiering:**
 - Støtte fra det offentlige virkemiddelapparatet vil være absolutt nødvendig for å realisere målbildet. Det vil være en stor fordel med langsiktig og forutsigbar støtte på programnivå, framfor støtte til enkeltprosjekter.
 - Det vil jobbes målrettet mot å løfte programmet som en nasjonal pilot, der internasjonale, statlige og fylkeskommunale virkemiddelaktører inviteres med som samarbeidspartnere for kompetansebygging og finansiering.
 - Det vil jobbes for å hente ut mulighetene i grønne finansprodukter fra banker og forsikringsselskap, som gir bedre vilkår og rentebetingelser til prosjekter som er i tråd med Lofoten De Grønne Øyene 2030. Eksempler på dette kan være grønne lån eller bærekraftslån. Regionale finansinstitusjoner vil bli utfordret til å utvikle produkter som svarer ut og fremmer regionens grønne konkurransekraft.
 - Det bør også utredes om kommunene gjennom prosjektet Lofoten De Grønne Øyene 2030 kan sette av midler til sine næringsfond øremerket til prosjekter som bygger opp under programområdene i de grønne øyene. Dette vil gi en viktig signaleffekt og løft i ønsket retning, utover støtten i seg selv.
- Lofoten skal ivareta en helhetlig og bærekraftig tilnærming for styrking og balanse mellom tradisjon og innovasjon, der grønn omstilling, verdiskaping og vekst tuftes på lokale ressurser, særpreg, identitet, integritet og stolthet.
- Kommunene har en nøkkelrolle som samfunnsutvikler, planmyndighet og tilrettelegger. Lofotkommunene tilstreber en dynamisk og mulighetsorientert rolleutøvelse, for å fremme grønn vekst og lokal verdiskaping i tråd med nasjonale og internasjonale mål, prioriteringer, rammebetingelser og muligheter. Gjennom vilje til bevisst og kompetent rolleforståelse og -utøvelse skal Lofotkommunene stimulere til realisering av mulighetene som ligger i grønne forretningsmodeller, digitalisering, sirkulærøkonomi, grønn konkurransekraft og grønn vekst.
- Digitaliserte markedsplasser for sekundære råvarer, delingsløsninger m.m. er viktige for mulighetene til ombruk og utnyttning av sekundære råvarer. Lofoten De Grønne Øyene skal legge til rette for at næringsliv, lokalsamfunn og det offentlige sammen blir bedre til å utnytte mulighetene som ligger i å utvikle grønne og mer bærekraftige forretningsmodeller og tjenester.
- I regi av Lofoten De Grønne Øyene 2030 skal det tas aktive initiativ til arenaer for samhandling, for tverrsektoriell kompetansebygging og utvikling av prosjektidéer, som tar Lofoten mot et lavutslippsamfunn og en mer bærekraftig forvaltning av regionens natur til nytte for næring, lokalsamfunn og besøkende. Tenketanker, bedriftsnettverk og cluster er eksempler på samhandlingsarenaer med etablert formål, medlemmer og mandat. Dialogkonferanser ved gjennomføring av inno-

vative anskaffelser ved DGØ-prosjekter, frokost-møter, idéverksteder, temamøter, med videre er eksempler på ad hoc arenaer for medvirkning og samarbeid.

© Niklas Tidbury - Unsplash

8. Hovedmål for hvert programområde

PROGRAMOMRÅDE 1:

MILJØKRAV I OFFENTLIG BUDSJETTERING OG ANSKAFFELSER

Hovedmål 1.1: Lofotkommunene er en drivkraft for utvikling og realisering av grønne løsninger og anskaffelser gjennom nytenkning og samhandling med hverandre og markedet.

Hovedmål 1.2: Lofotkommunene skal være blant landets 10 beste kommuner i prosentvis reduksjon av klimautslipp fra egen virksomhet i perioden 2022–2030.

Hovedmål 1.3: For Lofotkommunene er sirkulære og helhetlige løsninger ikke et valg, men en selvfølge.

PROGRAMOMRÅDE 2:

NULLUTSLIPPS TRANSPORTSONER

Hovedmål 2.1: Lofoten skal utvikles til å bli en helhetlig lavutslippssone skreddersydd for grønn transport.

Hovedmål 2.2: Lavutslippssonen skal øke kvaliteten i transporttilbudet, bidra til sterkere bolyst og skape et konkurransefortrinn for næringslivet.

Hovedmål 2.3: Lofoten skal bli et foretrukket test- og utviklingsområdet for nullutslipp transportteknologi og SMARTE løsninger.

© Alexei Schutari - Unsplash

PROGRAMOMRÅDE 3: LAVUTSLIPP REISEMÅL

Hovedmål 3.1: I Lofoten samskapes høy verdi med gjester, bedrifter og lokalsamfunn gjennom klimavennlige og bærekraftige løsninger hele året

Hovedmål 3.2: Lofoten er landets mest klimavennlige, ressursmarte og fornybare reisemål innen 2030

Hovedmål 3.3: Lofoten byr på seg selv og sørger for verdi- og jobbskaping i reiselivet, i pakt med natur, kultur og samfunn

Hovedmål 3.4: Lofoten er en nasjonal pilot som demonstrerer bærekraftig, nullutslipps reisemål for framtida.

PROGRAMOMRÅDE 4: LAVUTSLIPP KYSTFISKE

Hovedmål 4.1: Kystfisket i Lofoten skal ha halvert klimagassutslippene innen 2030, med mål om å bli en lavutslipps verdikjede fra kyst til marked innen 2040.

Hovedmål 4.2: Kystfisket i Lofoten skal være en livskraftig næring og bærekraftig verdiskaper for regionen, med grønn konkurransekraft og lave klimautslipp. Kystfiske skal utvikle fremtidens arbeidsplasser, attraktivitet og verdiskaping.

Hovedmål 4.3: Lofoten skal innen utgangen av 2024 ha realisert flere pilotprosjekter med lavutslipp infrastruktur og tilhørende fartøy. Utslippsfrie drivstoff må være allment tilgjengelig i fiskerihavnene innen utgangen av 2026.

Hovedmål 4.4: En klima- og miljøoffensiv kystfiskeri næring i Lofoten i 2030 skal være ei bærekraftig og kunnskapsbasert næring som gir rekruttering, engasjement og stolthet.

PROGRAMOMRÅDE 5: LAVUTSLIPP LANDBRUK OG HAVBRUK

Hovedmål 5.1: Gjennom samhandling med offentlig forvaltning og næringslivet skal landbruks- og havbruksnæringene oppnå lavutslippsstatus (80–95 %) innen 2040 for sine maskiner og produksjonsutstyr.

Hovedmål 5.2: Næringene skal realisere mulighetene for sirkulærøkonomi og bærekraftig utnyttelse av lokale ressurser gjennom å ta initiativ til FoU-prosjekter, etablering av anlegg og ta i bruk nye løsninger.

Hovedmål 5.3: Lofoten skal opprettholde sitt produksjonsvolum og ta en lederposisjon i arbeidet med å redusere utslipp til luft og vann.

Hovedmål 5.4: Næringene skal bidra til å øke kunnskapen om miljøpåvirkningen av lokal matproduksjon og hva som gjøres for å redusere denne.

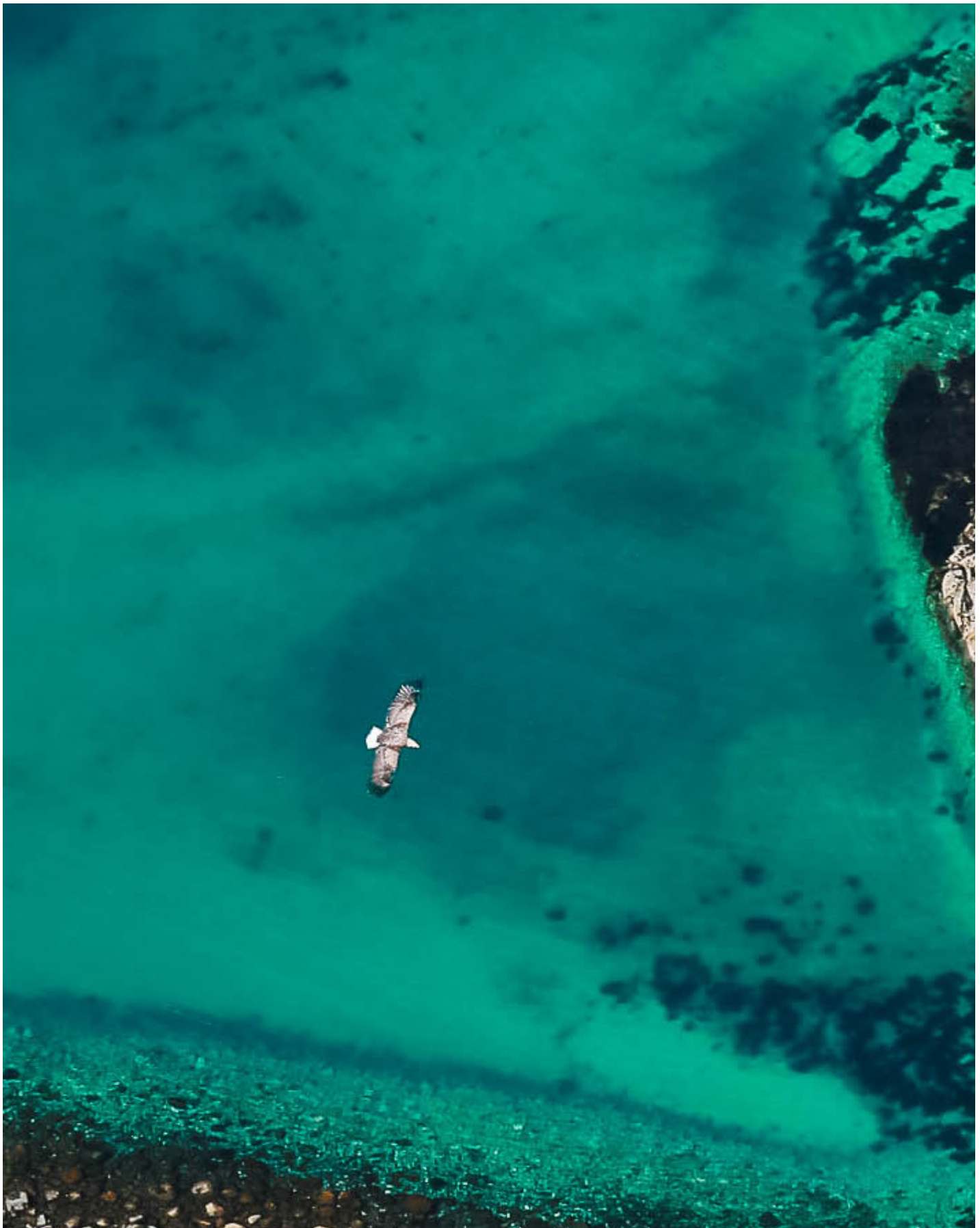
PROGRAMOMRÅDE 6: LAVUTSLIPP LUFTFART

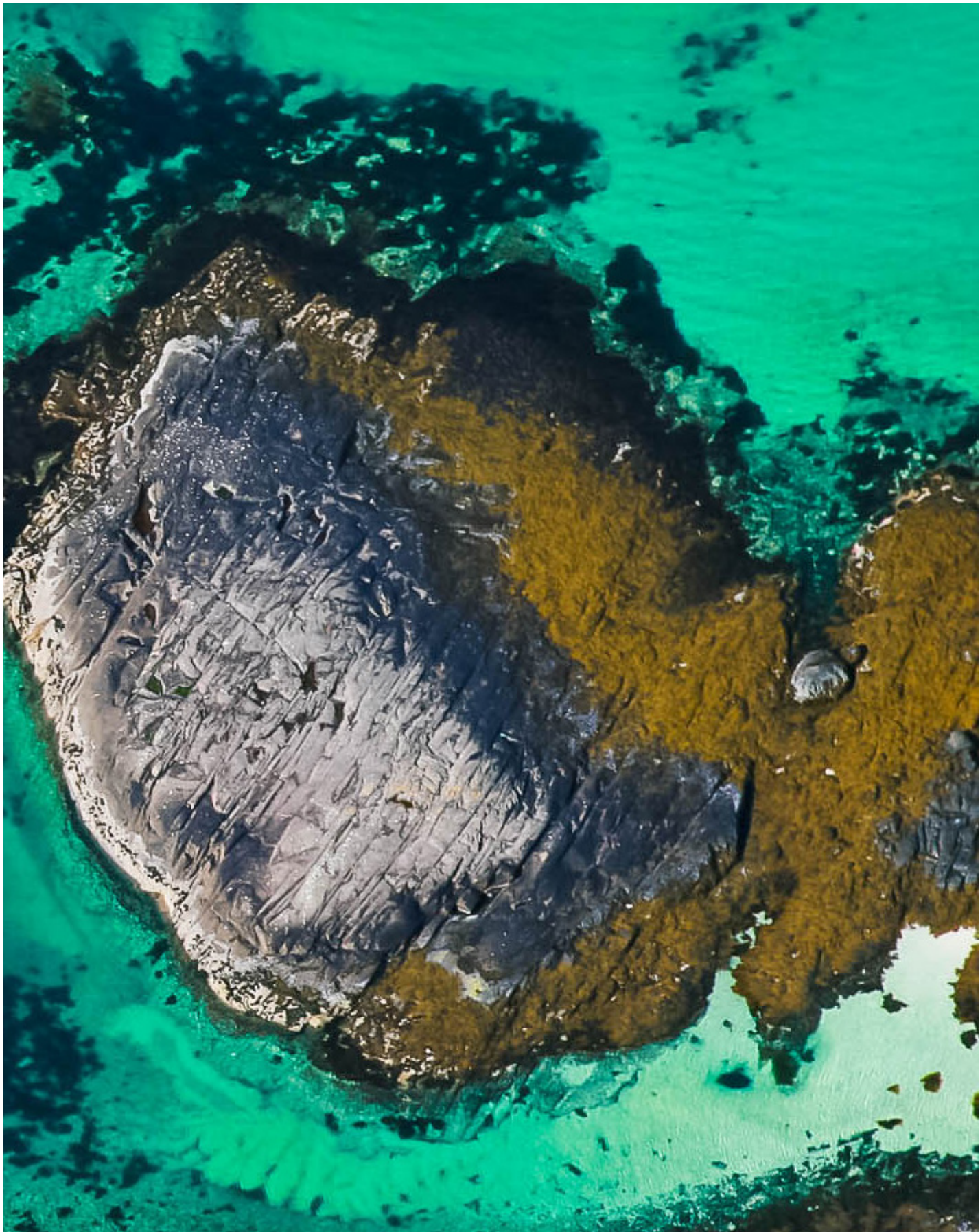
Hovedmål 6.1: Lofoten skal være pilotregion for nullutslipps flytrafikk

Hovedmål 6.2: Lofoten skal i samspill med bransjen demonstrere for verden at framtidens luftfart er utslippsfri

Hovedmål 6.3: Framtidens utslippsfrie luftfart skal bidra til bærekraftig verdiskaping

Hovedmål 6.4: Lavutslipps luftfart skal være en betydelig driver for grønt reiseliv

9. Hovedmål med delmål for hvert programområde

PROGRAMOMRÅDE 1:

MILJØKRAV I OFFENTLIG BUDSJETTERING OG ANSKAFFELSER

Hovedmål 1.1: Lofotkommunene er en drivkraft for utvikling og realisering av grønne løsninger og anskaffelser gjennom nytenkning og samhandling med hverandre og markedet.

Delmål 1.1.1: Lofotkommunene samhandler om en felles, helhetlig strategi for grønne innkjøp fra 2022.

Delmål 1.1.2: Lofotkommunene vil være nytenkende og dynamiske i sin tilnærming for å utvikle løsninger og tiltak som gir grønn verdiskaping for Lofotsamfunnet. Gjennom innovative anskaffelser utvikles grønne forretningsmodeller og helhetlige og smarte løsninger for reduserte klimautslipp og bedre ressursutnyttelse.

Delmål 1.1.3: Lofotkommunene er pådrivere for eksterne samarbeid og kunnskapsgenerering om grønn innovasjon og bærekraftig samfunnsutvikling.

Delmål 1.4: I aktiv samhandling med det offentlige virkemiddelapparatet skal prosjekter og piloter innenfor regionalt klimaarbeid av nasjonal interesse realiseres i Lofoten.

Hovedmål 1.2: Lofotkommunene skal være blant landets 10 beste kommuner i prosentvis reduksjon av klimautslipp fra egen virksomhet i perioden 2022–2030.

Delmål 1.2.1: Alle Lofotkommuner har implementert klimaregnskap og – budsjett innen 01.01.2023.

Delmål 1.2.2: Miljø og klima skal vektlegges i alle offentlige innkjøp. Klima- og miljøkrav skal være systematisk innarbeidet i offentlige anskaffelser innen utgangen av 2023.

Delmål 1.2.3: Miljøsertifisering i henhold til EPD-kriterier settes som et absolutt krav til produkter og leverandører fra og med 2025.

Delmål 1.2.4: Alle nyanskaffelser av offentlige kjøretøy skal være utslippsfrie f.o.m. 2022. Om kravet må fratres av særskilte hensyn, så skal lavest CO₂- og NOx-utslipp vektlegges.

Delmål 1.2.5: Lofotkommunene skal være aktive pådrivere og tilretteleggere for at infrastruktur for utslippsfri transport skal være allment tilgjengelig ved alle offentlige bygg, parkeringsplasser og havner i Lofoten innen utgangen av 2024.

Delmål 1.2.6: Lofotkommunene skal oppnå første utslippsfrie bygge- og anleggsplass innen 2026.

Delmål 1.2.7: Lofoten skal jobbe målrettet for å bli en foregangsregion innen vannforvaltning fram mot 2030.

Delmål 1.2.7: Lofoten skal jobbe målrettet for å bli en foregangsregion innen vannforvaltning fram mot 2030.

Delmål 1.2.8: Det skal utvikles Lofoten De Grønne Øyene-relevant undervisningsmaterieell for kunnskapsbygging og informasjon til barn og unge i Lofoten, for implementering i skoleplan innen utgangen av 2024.

Hovedmål 1.3: For Lofotkommunene er sirkulære og helhetlige løsninger ikke et valg, men en selvfølgelighet.

Delmål 1.3.1: Lofotkommunene skal legge til rette for effektiv, bærekraftig ressursutnyttelse og delingsøkonomi.

Delmål 1.3.2: Livssyklusanalyse (LCA) skal inngå som en del av beslutningsgrunnlaget for alle offentlige investeringer over 50 MNOK fra og med 2023.

Delmål 1.3.3: Sirkulære løsninger skal vurderes i alle offentlige prosjekter for nybygg og ombygging av eksisterende bygg.

Delmål 1.3.4: Kommunal eiendomsdrift skal gå i front med hensyn til prioritering av vedlikehold og gjenbruk.

Delmål 1.3.5: Det investeres for neste generasjon og vurdering av klimarobusthet inkluderes i alle investeringer.

Delmål 1.3.6: Muligheter for lokal produksjon av varme og/eller elektrisitet fra fornybare energikilder og avfall skal vurderes ved alle offentlige bygg- og utviklingsprosjekter.

Delmål 1.3.7: Ved offentlig innkjøp av produkter inkludert mat og drikke skal kriterier som miljø- og klimafotavtrykk, økologisk produksjon, bidrag til redusert matsvinn og sirkulærøkonomi etterspørres og vurderes vektlagt

Delmål 1.3.8: Det skal utarbeides et helhetlig regionalt arealregnskap for Lofoten innen utgangen av 2023.

Delmål 1.3.9: Det skal utarbeides et helhetlig kunnskapsgrunnlag om naturmangfoldet på kommunalt og regionalt nivå innen utgangen av 2023. Alle Lofotkommunene skal ha etablert en naturmangfoldsplan innen utgangen av 2025.

Delmål 1.3.10: Ved vurdering om utbygging av urørte områder må et oppdatert kunnskapsgrunnlag for naturmangfoldet og karbonrike arealer inngå i beslutningsgrunnlaget.

Delmål 1.3.11: Lofotkommunene skal bidra til å redusere mengden avfall og miljøgifter på avveie og legge til rette for utvikling av løsninger for økt ressursutnyttelse og materialgjenvinning innenfor bærekraftige rammer. Sammen med avfallsaktører i regionen og kommunenes miljøavdelinger skal Lofoten De Grønne Øyene bidra til økt kunnskap, kompetanse og bevissthet rundt avfall og miljøgifter, avfallshåndtering og ressursutnyttelse i lokalbefolkningen og næringslivet i regionen.

PROGRAMOMRÅDE 2:

NULLUTSLIPPS TRANSPORTSONER

Hovedmål 2.1: Lofoten skal utvikles til å bli en helhetlig lavutslippssone skreddersydd for grønn transport.

Delmål 2.1.1: Lofoten som lavutslippssone skal være en tydelig pådriver for grønn samferdsel, gjennom selv å velge grønt – og aktivt påvirke regionale og nasjonale beslutningstakere innen transport til å gjøre det samme.

Delmål 2.1.2: Planlegging og utbygging av infrastrukturen for utslippsfrie transportmidler skal være forutsigbar og rigges for optimal kapasitet, slik at utslippsfri land-, sjø- og lufttransport i 2030 er en selvfølge i hele Lofoten.

Delmål 2.1.3: Pressområder for transport skal prioriteres, hvor det vil tilrettelegges - og stilles strengere krav til - bærekraftig logistikk og ferdsel.

Delmål 2.1.4: Kollektivtransport i Lofoten skal være utslippsfri innen 2030.

Hovedmål 2.2: Lavutslippssonen skal øke kvaliteten i transporttilbudet, bidra til sterkere bolyst og skape et konkurransefortrinn for næringslivet.

Delmål 2.2.1: Lofotværingene skal ha sterkt eierskap til lavutslippssonen, og ta del i å utvikle den gjennom involvering i beslutningsprosesser.

Delmål 2.2.2: Lofotværingene skal ha trygghet for å ta utslippsfrie transportvalg.

Delmål 2.2.3: De Grønne Øyene skal, ved hjelp av virkemiddelapparatet og nasjonale støtteordninger, legge til rette for utslippsfrie løsninger og infrastruktur for transport.

Delmål 2.2.4: Råvarer og produkter fra Lofoten skal kunne markedsføres med så lavt klimafotavtrykk som mulig gjennom hele verdikjeden, med en helhetlig tilnærming som også omfatter lavutslipps transport og sirkulære løsninger for emballasje og ressursbruk.

Hovedmål 2.3: Lofoten skal bli et foretrukket test- og utviklingsområdet for nullutslipp transportteknologi og SMARTE løsninger.

Delmål 2.3.1: Lofoten De Grønne Øyene 2030 skal sammen med relevante aktører være en pådriver for tilrettelegging, utvikling og markedsføring av Lofoten som test- og utviklingsområde for lavutslippsløsninger innen transport og logistikk.

Delmål 2.3.2: Lofotkommunene skal selv teste og evaluere løsninger som kan bidra til å redusere utslipp, håndtere pressområder for transport, og øke kvaliteten på transportsystemet.

Delmål 2.3.3: Lofoten skal være fokusområde for relevante forskningsprosjekter som kan bidra til å utvikle kunnskap om regionale lavutslipps soner og øysamfunn.

Delmål 2.3.4: Det skal foregå minimum 3 relevante tester/ piloter/ utviklingsprosjekter per år, med geografisk spredning i Lofoten.

PROGRAMOMRÅDE 3:

LAVUTSLIPP REISEMÅL

Hovedmål 3.1: I Lofoten samskapes høy verdi med gjester, bedrifter og lokalsamfunn gjennom klimavennlige og bærekraftige løsninger hele året

Delmål 3.1.1: Formidling og markedsføring av Lofoten som grønt reisemål skal bidra til målet om «riktig gjest på riktig sted til riktig tid».

Delmål 3.1.2: Det skal i Lofoten leveres høy kunde verdi med høy verdiskapningseffekt innenfor naturens og samfunnets tålegrenser.

Delmål 3.1.3: Lofoten skal styrke sin posisjon gjennom å levere bærekraftige opplevelser innen natur, kultur, mat og gode møter med lokalsamfunnet.

Delmål 3.1.4: Lofoten skal være best i landet på bærekraftig destinasjonsledelse. Samarbeidet er aktivt på tvers av privat og offentlig sektor og mellom kommunene, om en bærekraftig besøksforvaltning for å holde seg innenfor rammene av hva natur, miljø og kultur tåler.

Hovedmål 3.2: Lofoten er landets mest klimavennlige, ressursmarte og fornybare reisemål innen 2030

Delmål 3.2.1: For reisemålet Lofoten er helhetlige, smarte løsninger en selvfølgelighet.

Delmål 3.2.2: Reiselivsnæringen med deres samarbeidspartnere prioriterer og realiserer sirkulærøkonomi og utnyttelse av lokale ressurser.

Delmål 3.2.3: Besøkende som reiser til og i Lofoten bruker kollektive eller utslippsfrie transportalternativer.

Delmål 3.2.4: 60% av reiselivsbedriftene i Lofoten skal ha et eget klimaregnskap innen utgangen av 2023 og klimabudsjett innen 01.01.2024.

Delmål 3.2.5: Klimagassutslippene i det stedlige reiselivet i Lofoten skal være redusert med 60% innen 2030.

Hovedmål 3.3: Lofoten byr på seg selv og sørger for verdi- og jobbskaping i reiselivet, i pakt med natur, kultur og samfunn

Delmål 3.3.1: Historien om «Lofoten De Grønne Øyene 2030» skal bygge stolthet og fortellerglede i næringslivet og befolkningen.

Delmål 3.3.2: Lofotens reiseliv og kommuner skal tilrettelegge for grønn nyskaping og være en naturlig arena for gründervirksomheter.

Delmål 3.3.3: Reiselivet i Lofoten skal skape en kultur for åpenhet og nysgjerrighet som bidrar til læring og kunnskapsutveksling med og i lofotbefolkningen og vår omverden.

Delmål 3.3.4: I Lofoten er vår matkultur å servere kortreiste råvarer og produkter til alle måltider.

Hovedmål 3.4: Lofoten er en nasjonal pilot som demonstrerer bærekraftig, nullutslipps reisemål for framtida.

Delmål 3.4.1: Lofoten skal være den første destinasjonen i verden som tilbyr en kommersiell nullutslipps-reise, med -opplevelser og -opphold fra A til Å.

Delmål 3.4.2: Lofoten som reisemål skal bli det foretrukne testområdet og en veiviser gjennom pilotering for lavutslipps, fornybare og regenerative løsninger innen reiselivet.

Delmål 3.4.3: Pilotprosjekter skal utvikles og integreres i samspill med offentlig virksomhet, lokalsamfunn og øvrig næringsliv.

Delmål 3.4.4: Lofotens kommuner og reiseliv skal være unike, forbilledlige og modige - i nasjonal og internasjonal sammenheng - i sin vilje og evne til samskaping for å fremme grønn og bærekraftig vekst i reiselivet.

PROGRAMOMRÅDE 4:

LAVUTSLIPP KYSTFISKE

Hovedmål 4.1: Kystfisket i Lofoten skal ha halvert klimagassutslippene innen 2030, med mål om å bli en lavutslipps verdikjede fra kyst til marked innen 2040.

Delmål 4.1.1: Kystfiskerieringen og Lofotkommunene skal sammen være en nasjonal pådriver for et helhetlig regelverk og offentlige støtteordninger som fremmer grønn omstilling og grønn konkurransekraft for næringa og regionen.

Delmål 4.1.2: 30 % av fiskefartøyene i Lofoten skal innen utgangen av 2024 ha fått utført en "energi- og klimarapport" med teknisk analyse av tilstand og muligheter for energieffektivisering og å bli lavutslippsfartøy.

Delmål 4.1.3: Fiskerihavner i Lofoten skal ha tilgang til ladeinfrastruktur på land- og sjøsida innen utgangen av 2025.

Delmål 4.1.4: 10 % av eksisterende fiskefartøy i Lofoten skal innen utgangen av 2026 være ombygget til nullutslippsfartøy, minimum 30% innen utgangen av 2030.

Delmål 4.1.5: Innen 2026 velges lav- eller nullutslippsløsninger for alle nye fiskefartøy som anskaffes med hjemmehavn i Lofoten.

Delmål 4.1.6: Mottak og prosessering av fisk og sjømat på land skal inngå i en lavutslipps verdikjede fra kyst til marked.

Hovedmål 4.2: Kystfisket i Lofoten skal være en livskraftig næring og bærekraftig verdiskaper for regionen, med grønn konkurransekraft og lave klimautslipp. Kystfiske skal utvikle fremtidens arbeidsplasser, attraktivitet og verdiskaping.

Delmål 4.2.1: Lofotkommunene skal legge til rette for grønn omstilling, klimatiltak og innovasjon i handlingssplaner og budsjett.

Delmål 4.2.2: Hele verdikjeden innenfor kystfangerfisk skal sertifiseres og klassifiseres som miljø- og klimavennlig, med leveranse av «grønne» råvarer og produkter i henhold til internasjonal og anerkjent sertifisering og klassifisering.

Delmål 4.2.3: Kystfisket har en aktiv tilnærming og rolle i å fremme sirkulære løsninger, der standarden er å utnytte ressursene optimalt og bærekraftig på tvers av sektorer.

Delmål 4.2.4: Fisk og sjømat med lavt klimafotavtrykk skal være viktig i Lofotens matkultur; et felles satsingsområde i samspill mellom privat næringsliv og offentlig virksomhet.

Hovedmål 4.3: Lofoten skal innen utgangen av 2024 ha realisert flere pilotprosjekter med lavutslipp infrastruktur og tilhørende fartøy. Utslippsfrie drivstoff må være allment tilgjengelig i fiskerihavnene innen utgangen av 2026.

Delmål 4.3.1: Lofoten skal være et foretrukket testområde for lavutslipps fiskefartøy og bruk av utslippsfrie drivstoff.

Delmål 4.3.2: Nasjonal pilot for testing av grønne insentiver i fiskeriressurslovgiving og regelverk etableres i Lofoten med støtte fra myndighetene.

Delmål 4.3.3: Landets første klimanøytrale fiskemottak, sjømatbedrift og skipsverft realiseres i Lofoten, innen utgangen av 2025.

Delmål 4.3.4: Landets første lavutslipps sone i en aktiv fiskerihavn realiseres i Lofoten, innen 2026, og omfatter næringsvirksomhet, transport og bosted.

Delmål 4.3.5: Nasjonal pilot for testing av nullutslipps verdikjede fra kyst til marked for sjømat fra Lofoten realiseres innen utgangen av 2026.

Delmål 4.3.6: Norges første nullutslipps sjøvær (fra kai til felt og inn igjen) gjennom hele Lofotfiskesesongen - uten bruk av fossil energi - realiseres av ett eller flere fiskefartøy med hjemmehavn Lofoten innen utgangen av 2026.

Hovedmål 4.4: En klima- og miljøoffensiv kystfiskeriering i Lofoten i 2030 skal være ei bærekraftig og kunnskapsbasert næring som gir rekruttering, engasjement og stolthet.

Delmål 4.4.1: Lofoten skal gjennom FoU-samarbeid, fagskole og høyere utdanningstilbud bygge kompetanse, samspill og stolthet rundt klimavennlig kystfiske og innovative lokalsamfunn.

Delmål 4.4.2: Kystfiskerieringa i Lofoten skal aktivt samarbeide om forskning og utvikling på grønn teknologi innen fiskeriering.

Delmål 4.4.3: Det skal etableres en kompetansekllynge med utgangspunkt i Lofoten for utslippsfritt kystfiske (fangst-produksjon-marked) i samarbeid med Innovasjon Norge (Norwegian Innovation Clusters).

Delmål 4.4.4: FoU-prosjekter på energieffektivitet i fiskefartøy med ulik størrelse, utforming og driftsopplegg skal gjennomføres i Lofoten

PROGRAMOMRÅDE 5:

LAVUTSLIPP LANDBRUK OG HAVBRUK

Hovedmål 5.1: Gjennom samhandling med offentlig forvaltning og næringslivet skal landbruks- og havbruksnæringene oppnå lavutslippsstatus (80 – 95 %) innen 2040 for sine maskiner og produksjonststyr.

Delmål 5.1.1: Landbruk og oppdrett skal redusere utslipp til luft og vann gjennom å ta i bruk ny teknologi og innovative løsninger.

Delmål 5.1.2: Det skal fokuseres på energisparing i alle ledd og produseres egen energi fra fornybare energikilder eller avfall og biprodukter.

Delmål 5.1.3: Næringene skal etterspørre og ta i bruk ny teknologi for redusert miljø- og klimafotavtrykk innen føring, spredning av gjødsel, bekjempelse av lakselus, m.m.

Delmål 5.1.4: Landbruket skal redusere transport av grovfôr og gjødsel langs vei med 50 % innen 2030.

Hovedmål 5.2: Næringene skal realisere mulighetene for sirkulærøkonomi og bærekraftig utnyttelse av lokale ressurser gjennom å ta initiativ til FoU-prosjekter, etablering av anlegg og ta i bruk nye løsninger.

Delmål 5.2.1: Ta i bruk rest- og avfallsprodukter til lokal energiproduksjon, basert på råstoff fra hele regionen. Fra landbruket skal minst 35 % av husdyrgjødsel være nyttet til biogassproduksjon innen 2030.

Delmål 5.2.2: Lofoten skal være ledende innen å utnytte biprodukter og avfallsprodukter til matproduksjon.

Hovedmål 5.3: Lofoten skal opprettholde sitt produksjonsvolum og ta en lederposisjon i arbeidet med å redusere utslipp til luft og vann.

Delmål 5.3.1: Lokalproduserte råvarer og matprodukter skal være foretrukket av reiselivsbedrifter, offentlige institusjoner og butikkene i regionen.

Delmål 5.3.2: Produksjonspotensialet i Lofoten innen landbruk og havbruk skal utnyttes på nye områder.

Delmål 5.3.3: Lofoten skal være en ledende region innen økologisk produksjon innen 2030

Delmål 5.3.4: Sikre effektiv og bærekraftig bruk av arealer og lokaliteter som er i bruk til landbruk og havbruk.

Delmål 5.3.5: Lofotkommunene skal jobbe aktivt for å få på plass grønne nyetableringer og rekruttering i samarbeid med næringene.

Hovedmål 5.4: Næringene skal bidra til å øke kunnskapen om miljøpåvirkningen av lokal matproduksjon og hva som gjøres for å redusere denne.

Delmål 5.4.1: Næringene skal invitere reiselivet og øvrig marked inn i bedriftene.

Delmål 5.4.2: Næringene skal informere om gjennomførte klima- og miljøtiltak.

Delmål 5.4.3: Lofoten skal ta initiativ til - og delta aktivt i - FoU arbeid og andre prosjekter som bidrar til økt kunnskap om egen miljø- og klimapåvirkning, samt gir grunnlag for å vurdere framtidige tilbud.

PROGRAMOMRÅDE 6:

LAVUTSLIPP LUFTFART

Hovedmål 6.1: Lofoten skal være pilotregion for nullutslipps flytrafikk

Delmål 6.1.1: Den første kommersielle nullutslippsreisen med fly går til Lofoten

Delmål 6.1.2: Framtidige FOT-ruter til Lofoten skal inkludere krav om nullutslipp.

Delmål 6.1.3: Planlegging må ta høyde for og inkludere areal for utslippsfrie løsninger.

Hovedmål 6.2: Lofoten skal i samspill med bransjen demonstrere for verden at framtidens luftfart er utslippsfri

Delmål 6.2.1: All flytrafikk til, fra og internt i Lofoten skal ha null direkte CO₂- utslipp innen 2035.

Delmål 6.2.2: Lofoten skal sammen med norsk luftfartsbransje spille en nøkkelrolle for å nå målet om fossilfri luftfart i verden innen 2050.

Hovedmål 6.3: Framtidens utslippsfrie luftfart skal bidra til bærekraftig verdiskaping og regional utvikling

Delmål 6.3.1: Lofoten skal være testarena for grønn innovasjon i luftfarten.

Delmål 6.3.2: Lofoten skal i samspill med bransjen demonstrere for verden at framtidens luftfart er utslippsfri.

Delmål 6.3.3: Lofoten skal utnytte potensialet som ligger i lavutslipps luftfarts muligheter til å knytte regionen tettere sammen.

Hovedmål 6.4: Lavutslipps luftfart skal være en betydelig driver for grønt reiseliv

Delmål 6.4.1: Den første kommersielle nullutslippsreisen med fly går til Lofoten

